

1. Bowling, N. A., Khazon, S., Alarcon, G. M., Blackmore, C. E., Bragg, C. B., Hoepf, M. R., Barelka, A., Kennedy, K., Wang, Q., & Li, H. (2017). Building better measures of role ambiguity and role conflict: The validation of new role stressor scales. *Work & Stress*, 31, 1-23. <https://doi.org/10.1080/02678373.2017.1292563>
2. Jehn K.A. (1995) A Multimethod Examination of the Benefits and Detriments of Intragroup Conflict *Administrative Science Quarterly* Vol. 40, No. 2 pp. 256-282.
3. Pearson, A.W., Ensley, M.D. and Amason, A.C. (2002) An Assessment and Refinement Of Jehn'S Intragroup Conflict Scale *International Journal of Conflict Management*, Vol. 13 No. 2, pp. 110-126. <https://doi.org/10.1108/eb022870>
4. Shah, P. P., Peterson, R. S., Jones, S. L., & Ferguson, A. J. (2021). Things Are Not Always What They Seem: The Origins and Evolution of Intragroup Conflict. *Administrative Science Quarterly*, 66(2), 426-474. <https://doi.org/10.1177/0001839220965186>
5. Spector, P. E., & Jex, S. M. (1998). Interpersonal Conflict at Work Scale (ICAWS) [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t07343-000> \
6. Wright, R. R., Nixon, A. E., Peterson, Z. B., Thompson, S. V., Olson, R., Martin, S., & Marrott, D. (2017). The Workplace Interpersonal Conflict Scale: An alternative in conflict assessment. *Psi Chi Journal of Psychological Research*, 22(3), 163–180. <https://doi.org/10.24839/2325-7342.JN22.3.163>

ГОНЧАРЕНКО Е.І.,

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ТА ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У всьому світі депресія є однією з основних причин захворюваності та інвалідності серед підлітків, а суїцид на її основі – є третьою причиною смерті у віці 15 – 19 років[3]. Психічні розлади серед дітей та підлітків описуються як серйозні зміни в навчанні, поведінці, здатності регулювати свої емоції, що призводить до виникнення страждань й зміни режиму дня. Серед найбільш поширених розладів виділяють дефіцит уваги, гіперактивність, тривожність, розлади поведінки та депресивні настрої[1].

Станом на 2016 рік, Україна посідала 14-е місце в світі за кількістю самогубств, це нараховує 9952 випадки за рік. Експерти зазначають, що у групі ризику – підлітки 12 – 19 років, а також дорослі люди віком до 45 років. Основними причинами самогубств є депресія, фінансові труднощі, сварки з рідними, непорозуміння з одногрупниками. . У 2020 до цього списку причин виникнення депресивних станів додався коронавірус, а з 24 лютого 2022 року повномасштабне вторгнення, що суттєво вплинуло на психічний та психологічний стан всіх українців. За 2020 рік в Україні було зафіксовано 123 випадки суїциду серед молоді, то у 2021 році за перші три місяці було нараховано 101 підліткове самогубство. Експерти, ще не склали повний звіт, щодо ситуації станом на 2023 рік, але останні новинні заголовки жахають, все частіше з'являється інформація про черговий трагічний випадок[4]. Діти, підлітки та юнаки зіштовхуються з труднощами адаптації в умовах війни або на території України, де їм необхідно підтримувати звичний ритм життя під звуки повітряної тривоги, або на території іншої держави, яка має свої соціокультурні особливості, які не всі спроможні вдало сприйняти. Сім'ї залишають свої домівки і разом з ними ціле життя, відправляючись у невідоме лише з однією валізою та пакетом документів, думки про початок життя деінде викликають стан пригніченості, а невизначеність найближчого майбутнього - лякає. Всі ці тривожні переживання та емоції, все більше занурюють індивіда у відчуття безвиході, що формує основу для депресивних станів. Багато молоді зіштовхнулося із втратою близьких людей, рідних та друзів, цілі сім'ї розділені кілометрами та кордонами. Переживання втрати, почуття провини тих хто вижив, хто пережив окупацію – свідчать про необхідність надання психологічної допомоги постраждалим, адже подібні випадки є складними та потребують довгої та обережної терапевтичної програми, із створенням безпечного середовища. Важливим кроком для подолання негативних станів є їх розпізнавання. Застосування коректних діагностичних методик, що

враховують вікові особливості респондентів - це важлива умова, для розуміння всієї ситуації, яку переживає індивід. Відомо, що запит про допомогу у підлітків та юнаків може виражатися іншим чином, ніж у дорослої особи, тому важливо своєчасно зреагувати на ті сигнали, що підліток буде свідомо або підсвідомо надавати. Про психологічний стан особистості в такому, досить чутливому віці, нам повідомляють сфери в яких найактивніше задіяні конкретні вікові групи, а це: навчальна діяльність, спілкування з ровесниками, комунікація з батьками. Також, важливо спостерігати за зовнішніми змінами підлітка та юнака, таких як різкі зміни ваги, поганий сон, підвищена роздратованість, різкість та зміна настроїв. У випадках, коли переживання негативних станів суб'єктом є більш глибоким, не яскраво вираженим, можна звернути увагу на новоутворення даного вікового періоду, що свідчать про правильне формування особистості, чи навпаки, про певні відхилення під час становлення. Юність – складний період формування морального свідомого, вибудовування ціннісних орієнтирів й ідеалів, стійкого світогляду, громадянських якостей особистості. Складні та відповідальні задачі, що постають перед особистістю в цьому віці, у разі негативних соціальних умов можуть призвести до гострих психологічних конфліктів й глибоких переживань, кризовому проходженню цього вікового етапу[2]. Відомо, що важливими факторами цього періоду є: соціальна зрілість, професійне самовизначення; здатність до складніших мисленевих операцій, аргументування та розмірковування; підвищується внутрішня мотивація; формується більш стабільна система цінностей. При переживанні депресивних станів юнаком всі зазначені вище процеси будуть суттєво страждати, або взагалі не матимуть наявного вираження, що може виступати, як свідчення необхідності у психологічній допомозі[2]. В підлітковому віці, ситуація ще більш складніша, бо сам вік є кризовим і складним для переживання. Новоутворення з'являються один за одним і створюють сильне психологічне навантаження на індивіда, а в умовах сьогодення реакції та переживання підлітків опиняються в критичному стані[2]. Існують відомості, що у виникненні психічних патологій підлітковий вік виражається у якості основної умови, тригером, тобто, є патогенетичним фактором. Загальновизнаним є й те, що депресія у дітей та підлітків складно розпізнається через велику кількість соматичних захворювань. Тільки невелика кількість дітей з початком розвитку депресивного стану зверталась на консультацію до психіатра, інші ж були на обліку у педіатрів, хірургів, невропатологів[1]. Депресивні стани у дітей та підлітків мають складну структуру, це пояснюється поєднанням дійсної депресивної симптоматики, яка накладається на вікові особливості, з особистісними, захисними реакціями, що формуються у відповідь на власну безпорадність, що призводить до випадків, коли підліток вдається до крайніх рішень, які вартують здоров'я та життя. Отже, дослідження депресивності у підлітковому та юнацькому віці набуло нового характеру у нашому сьогоденні. Кількість трагічних випадків серед цих вікових груп зростає з кожним роком й на жаль, є складними для врегулювання та контролю. Для запобігання розвитку негативних станів, послаблення або усунення депресивності необхідно своєчасно звернути увагу у змінах поведінки особистості, підібрати валідні діагностичні методики, які нададуть необхідні відомості про інтенсивність переживань індивіда. Отримані при діагностуванні результати дозволяють сформулювати ефективну систему психокорекційних заходів, що дозволять суттєво поліпшити психоемоційний стан.

Список використаних джерел:

1. Мартинюк І.А. Патопсихологія. Навчальний посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2008.
2. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012.– 376 с
3. Adolescent mental health. World Health Organization (WHO), website publication, 28 september 2020
4. WHO By category Suicide rate estimate age-standardized – Estimates by country WHO

ГОРДІЄНКО А. В.

ПСИХОЛОГІЧНА ФЕНОМЕНОЛОГІЯ КОНФЛІКТІВ ТА ІГНОРУВАННЯ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ

Сучасний світ наповнений складними економічними та соціальними проблемами, неймовірним обсягом інформації та вражаючими технологіями, що пропонують все більше можливостей